

**शासनामार्फत होणारी सर्व प्रकारची प्रदाने ईसीएस /
एनईएफटी मार्फत करणेबाबत.**

**महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग**

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण - १०१० / प्र. क्र. ६८ / कोषा प्र - ५

दिनांक: १८ एप्रिल, २०११.

- संदर्भ:- १) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. डीडीओ - १००७ / प्र. क्र. ६२ / कोषा प्र - ५,
दि. ०७ एप्रिल, २००८.
२) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण - १०१० / प्र. क्र. ६८ / कोषा प्र - ५,
दि. २३ डिसेंबर, २०१०.

प्रस्तावना:- उपरोक्त संदर्भाधिन शासन निर्णय क्र. २ अन्वये कोषागारांमार्फत आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांना होणारी सर्व प्रदाने ईसीएस / एनईएफटीची सुविधा वापरून करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केलेल्या आहेत. शासनाच्या विविध विभागांमार्फत योजनांतर्गत तसेच योजनेतर अनुदानाचा वापर करून पुरवठादारांना कंत्राटदारांना प्रदाने करण्यात येतात. शासनाचा कामाचा व्याप दिवसेंदिवस वाढत असल्यामुळे शासकीय व्यवहारात गतिमानता व पारदर्शकता येण्याच्या दृष्टीने विविध विभागांच्या खात्यातून करण्यात येणारी सर्व प्रकारची प्रदाने ई - पेमेंट पध्दतीचा वापर करून करणे आवश्यक आहे. ई - पेमेंट प्रणालीचा वापर करण्यासाठी केंद्रीय दक्षता आयोगाने सुध्दा शिफारस केली असून, कंत्राटदार, पुरवठादार इत्यादी मागणीदारांची सर्व प्रदाने तसेच कर परतावा व इतर परतावे यांची प्रदाने ई - पेमेंट प्रणालीमार्फतच करण्यात यावी, अशा सूचना केंद्रीय दक्षता आयोगाने दिलेल्या आहेत. याचा विचार करून पुढीलप्रमाणे कार्यवाही करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यातील कोषागारांमार्फत, आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांमार्फत तसेच स्वीय प्रपंजी लेख्यातून होणारी सर्व प्रदाने ईसीएस / एनईएफटी सुविधेचा वापर करून करणे आवश्यक आहे. कोषागारांनी ईसीएस / एनईएफटीद्वारे प्रदान करण्याकरीता संदर्भाधिन शासन निर्णय क्र. २ मधील कार्यपध्दतीचा अवलंब करावा.

आहरण व संवितरण अधिकारी / स्वीय प्रपंजी लेखाधारक / पतपत्र धारक यांनी त्यांच्या मागणीदारांना ईसीएस / एनईएफटीद्वारे प्रदान करण्याची पध्दती पुढीलप्रमाणे असेल.

आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांसाठी सूचना

- i) सर्व आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या कार्यालयातील अधिकारी / कर्मचारी / पुरवठादार / सेवा पुरवठादार / कंत्राटदार / विविध योजनांतर्गत लाभार्थी / कर परतावा / ईतर परतावे / इत्यादींची प्रदाने फक्त ईसीएस / एनईएफटी प्रणालीद्वारे करणे आवश्यक आहे.
- ii) त्यासाठी त्यांनी त्यांच्या बँकेने मागणी केल्यास करारनामा करणेस हरकत नाही. भारतीय रिझर्व्ह बँकेने सदर करारनामा EFT System FT - 2 B या नमुन्यात त्यांच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द केला आहे.
- iii) सोबतच्या "जोडपत्र - अ" प्रमाणे माहिती आहरण व संवितरण अधिकाऱ्याने प्राप्त करून घ्यावी व अभिलेखात ठेवावी. प्रत्यक्ष ज्यांचे प्रदान देय आहे, त्या सर्व मागणीदारांच्या प्रदानाकरीता "जोडपत्र - ब" मध्ये प्रदानपत्र तयार करावे. जर बँकेने मागणीदारांच्या बँकनिहाय स्वतंत्र जोडपत्राचा आग्रह धरल्यास तसे स्वतंत्र "जोडपत्र - ब" देण्यास हरकत नाही.
- iv) असे प्रदान यशस्वी झालेवर बँकेकडून सर्वसाधारणतः दुसऱ्या दिवशी प्रत्येक प्रदानासाठी UTR Number निर्माण होतो, तो UTR Number बँकेकडून प्राप्त करून घेऊन तो "जोडपत्र - ब" च्या स्थळप्रतीवर नोंदवावा, शिवाय हाच क्रमांक रोखपुस्तकात धनादेश क्रमांकाऐवजी नोंदवावा.
- v) या प्रदानासाठी मागणीदाराकडून स्वतंत्र पावती घेण्याची आवश्यकता नाही. UTR क्रमांक हाच प्रदानाचा पुरावा राहील.
- vi) आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांचेबाबत काही अयशस्वी प्रदानाच्या रकमा बँकेकडून परत आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांचे खात्यात जमा होत असते, अशा प्रकरणी त्या जमेच्या रकमेची पुनश्च रोखपुस्तकात अयशस्वी प्रदान म्हणून जमेच्या बाजूला नोंद घ्यावी व पुनश्च बँकेकडे पाठपुरावा करून ईसीएस / एनईएफटीद्वारे प्रदान घडवून आणावे.
- vii) आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी कोषागारातून ईसीएस / एनईएफटीद्वारे रक्कम प्राप्त झाल्यानंतर उशीरात उशीरा कामाचे दुसऱ्या दिवशी त्यांनी संबंधित सेवा पुरवठादार, कंत्राटदार यांना ईसीएस / एनईएफटीद्वारे प्रदान करणे आवश्यक आहे.
- viii) सर्व प्रशासकीय विभागांनी त्यांच्यामार्फत निघणाऱ्या निविदा सूचना काढतांना पुरवठादारांचे / कंत्राटदारांचे प्रदान फक्त ईसीएस / एनईएफटी द्वारेच करण्यात येईल, त्यासाठी त्यांनी Core Banking ची सुविधा असलेल्या बँकेतच खाते उघडणे बंधनकारक राहील. या अटीचा अंतर्भाव करूनच निविदा सूचना काढणे आवश्यक राहील.

ix) मागणीदारांना प्रदान करावयाची रक्कम अदा करण्यासाठी कार्यालयात बोलविण्यात येऊ नये कारण प्रदान देय झाल्यानंतर मागणीदारांच्या खात्यात जमा करण्याचे उत्तरदायित्व हे त्या कार्यालय प्रमुखावर आहे, मागणीदारांवर नाही याची नोंद घ्यावी. त्यामुळे सबळ कारणाअभावी ईसीएस / एनईएफटीद्वारे करावयाचे प्रदान रोखल्यास ही बाब अनुचित व गैरव्यवहारी समजण्यात येईल व संबंधीत अधिकारी / कर्मचारी यथोचित कार्यवाहीसाठी पात्र राहिल.

स्वीय प्रपंजी लेखा (PLA) धारकांसाठी सूचना

- i) स्वीय प्रपंजी लेख्यातून होणारी सर्व प्रदाने स्वीय प्रपंजी लेख्याच्या प्रशासकाकडून मागणीदारांच्या खात्यात ईसीएस / एनईएफटी द्वारे करणे आवश्यक आहे.
- ii) स्वीय प्रपंजी लेख्यातून प्रदानासाठी तयार केलेला धनादेश प्रथम कोषागारात पाठवावा. कोषागारांकडून स्वीय प्रपंजी लेख्याचा धनादेश पारीत झाल्यावर त्या धनादेशास जोडपत्र ब जोडून ईसीएस / एनईएफटी साठी भारतीय रिझर्व्ह बँक / भारतीय स्टेट बँक / स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद या शासकीय व्यवहार हाताळणाऱ्या संबंधीत बँकेस हस्तांतरीत करावा.
- iii) त्यासाठी त्यांनी शासकीय व्यवहार हाताळणारे भारतीय रिझर्व्ह बँक / भारतीय स्टेट बँक / स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद यांनी मागणी केल्यास यांच्यासोबत करारनामा करणेस हरकत नाही. भारतीय रिझर्व्ह बँकेने सदर करारनामा EFT System FT - 2 B या नमुन्यात त्यांच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द केला आहे.
- iv) सर्व स्वीय प्रपंजी धारकांनी सर्व मागणीदारांकडून "जोडपत्र - अ" मध्ये माहिती प्राप्त करून घ्यावी, व "जोडपत्र - ब" चा उपयोग करून प्रदाने करावी.
- v) असे प्रदान यशस्वी झालेवर बँकेकडून सर्वसाधारणतः दुसऱ्या दिवशी प्रत्येक प्रदानासाठी UTR Number निर्माण होतो, तो UTR Number बँकेकडून प्राप्त करून घेऊन तो "जोडपत्र - ब" च्या स्थळप्रतीवर नोंदवावा, शिवाय हाच क्रमांक रोखपुस्तकात धनादेश क्रमांकाऐवजी नोंदवावा.
- vi) मागणीदारांना प्रदान करावयाची रक्कम अदा करण्यासाठी कार्यालयात बोलविण्यात येऊ नये. कारण प्रदान देय झाल्यानंतर मागणीदारांच्या खात्यात जमा करण्याचे उत्तरदायित्व हे त्या कार्यालय प्रमुखावर आहे, मागणीदारांवर नाही याची नोंद घ्यावी. त्यामुळे सबळ कारणाअभावी ईसीएस / एनईएफटी द्वारे करावयाचे प्रदान रोखल्यास ही बाब अनुचित व गैरव्यवहारी समजण्यात येईल व संबंधीत अधिकारी / कर्मचारी यथोचित कार्यवाहीसाठी पात्र राहिल.

vii) स्वीय प्रपंजी लेख्यातून केलेल्या काही अयशस्वी प्रदानाची रक्कम जर त्या बँकेच्या स्थानिक निलंबित खात्यात जमा झाली तर पुनश्च बँकेकडे पाठपुरावा करून ईसीएस/ एनईएफटी द्वारे प्रदान घडवून आणावे.

तथापी, बँकेकडून ही रक्कम कोषागाराच्या स्क्रीनमध्ये जमा झाली तर कोषागाराकडून त्याची खात्री करून घेऊन दुबार धनादेश आहरीत करावा.

पतपत्रधारक विभागांसाठी सुचना

- i) सर्व पतपत्र (Letter of Credit) धारक विभाग ज्यांना थेट धनादेशाद्वारे प्रदानाचे अधिकार आहेत, म्हणजे - सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जलसंपदा विभाग, दुग्धव्यवसाय विभाग, वन विभाग इ. द्वारा सेवा पुरवठादार, कंत्राटदार व इतर मागणीदारांना होणारी प्रदाने ईसीएस / एनईएफटी पद्धतीने करणे आवश्यक आहे.
- ii) त्यासाठी त्यांनी शासकीय व्यवहार हाताळणारे भारतीय रिझर्व्ह बँक / भारतीय स्टेट बँक / स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद यांनी मागणी केल्यास यांच्यासोबत करारनामा करणेस हरकत नाही. भारतीय रिझर्व्ह बँकेने सदर करारनामा EFT System FT - 2 B या नमुन्यात त्यांच्या संकेतस्थळावर प्रसिध्द केला आहे.
- iii) तसेच सोबतच्या "जोडपत्र - अ" मध्ये मागणीदारांकडून माहिती प्राप्त करून घ्यावी व "जोडपत्र - ब" चा उपयोग करून प्रदाने करावी.
- iv) असे प्रदान यशस्वी झालेवर बँकेकडून सर्वसाधारणतः दुसऱ्या दिवशी प्रत्येक प्रदानासाठी UTR Number निर्माण होतो, तो UTR Number बँकेकडून प्राप्त करून घेऊन तो "जोडपत्र - ब" च्या स्थळप्रतीवर नोंदवावा, शिवाय हाच क्रमांक रोखपुस्तकात धनादेश क्रमांकाऐवजी नोंदवावा.
- v) पतपत्रधारक यांच्याकडील प्रदानाबाबत काही अयशस्वी प्रदानाची रक्कम जर त्या बँकेच्या स्थानिक निलंबित खात्यात जमा झाली तर पुनश्च बँकेकडे पाठपुरावा करून ईसीएस/ एनईएफटी द्वारे प्रदान घडवून आणावे.

तथापी, बँकेकडून ही रक्कम कोषागाराच्या स्क्रीनमध्ये जमा झाली तर कोषागाराकडून त्याची खात्री करून घेऊन दुबार धनादेश आहरीत करावा.

- vi) पतपत्रधारक यांनी मागणीदारांचे प्रदान देय झालेवर उशीरात उशीरा कामाचे दुसऱ्या दिवशी असे प्रदान करणे आवश्यक आहे.
- vii) मागणीदारांना प्रदान करावयाची रक्कम अदा करण्यासाठी कार्यालयात बोलविण्यात येऊ नये. कारण प्रदान देय झाल्यानंतर मागणीदारांच्या खात्यात जमा करण्याचे उत्तरदायित्व हे त्या

कार्यालय प्रमुखावर आहे, मागणीदारांवर नाही याची नोंद घ्यावी. त्यामुळे सबळ कारणाअभावी ईसीएस/ एनईएफटीद्वारे करावयाचे प्रदान रोखल्यास ही बाब अनुचित व गैरव्यवहारी समजण्यात येईल व संबंधीत अधिकारी / कर्मचारी यथोचित कार्यवाहीसाठी पात्र राहिल.

वरील सर्व व्यवहारासाठी संबंधीत बँकांनी कोणतेही शुल्क अथवा कमीशन आकारावयाचे नाही. तसेच असे आकार मागणीदारांना देय रकमेतून वसूल करावयाचे नाही.

वरील सर्व बाबतीत आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांनी मागणीदारांना केलेल्या प्रदानासंदर्भात नमुना "जोडपत्र - क" प्रमाणे प्रदान पत्र मागणीदारांना द्यावे.

वरील तरतुदीनुषंगाने महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ मधील व जिल्हा कोषागारांच्या मार्गदर्शनासाठी धनादेशाद्वारे प्रदानांच्या कार्यपद्धतीच्या नियमावलीतील संबंधित नियमामध्ये यथावकाश सुधारणा करण्यात येईल.

हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या अधिपत्याखालील सर्व महामंडळे, शासकीय / निमशासकीय / अनुदानित स्वायत्त संस्था, अनुदानित कृषी / अकृषीक विद्यापीठ यांना सुध्दा लागू राहिल.

दिनांक १ मे २०११ पासून रु. २५,०००/- व त्यावरील प्रदाने या शासन निर्णयातील पद्धतीचा वापर करून करणे आवश्यक राहिल.

सदर शासन निर्णय शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०११०४१८१५१८३९००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(स. अ. मु. नकवी)

उप सचिव, वित्त विभाग.

प्रति,

राज्यपालांचे सचिव
मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
उप मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव
सर्व मंत्री आणि राज्यमंत्री यांचे स्वीय सहायक
मंत्रालयीन सर्व विभाग
मंत्रालयाच्या सर्व विभागांखालील विभाग प्रमुख व प्रादेशिक विभाग प्रमुख
प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ शाखा), मुंबई
प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
सर्व उप कोषागार अधिकारी
प्रबंधक, सर्व अनुदानित कृषि व अकृषि विद्यापीठे,
बहुजन समाज पार्टी, डी-१ इन्सा हटमेंट, आझाद मैदान,
मुंबई-१
भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ., बँक
क्रमांक १, योगक्षेम समोर, वसंतराव भागवत चौक, नरिमन
पोंईट, मुंबई-२०